

Doc. dr. Luka Skansi
Povijesničar arhitekture
Univerzitet u Rijeci

ŽIVOTOPIS

Luka Skansi

Rođen je 11. siječnja 1973. u Pesaru (Italija). Do osamnaeste godine živio je između Italije, Hrvatske (Split) i Slovenije (Ljubljana).

Srednju školu završio je u Ljubljani («Srednja Naravoslovna šola» – danas «Gimnazija Bežigrad»). Studij arhitekture upisao je 1992. godine na Venecijanskom IUAV-u – «Istituto Universitario di Architettura di Venezia», današnja «Università Iuav di Venezia».

Diplomirao je u travnju 2002. s ocijenom 105/110. Diplomski rad pod naslovom *Rem Koolhaas. Writings, projects 1963-1978* obranio je na Odsjeku za povijest arhitekture. Mentor je bio prof. dr. Marco De Michelis.

U listopadu 2002. upisao je doktorat iz Povijesti arhitekture i grada, teorije umjetnosti i restauratorstva – «Storia dell'architettura e della città, Scienze delle Arti e Restauro» – na zajedničkom doktorskom studiju dviju sveučilišta – IUAV i Ca Foscari – «School for Advanced Studies in Venice». Doktorirao je u travnju 2006. godine na temi utjecaja njemačke teorije umjetnosti i estetike u drugoj polovici 19. stoljeća na prvu rusku arhitekturnu avangardu. Mentori diplome pod naslovom *The Aesthetic of Space. Russia-Ussr 1900-1925* bili su prof. dr. Marco De Michelis, prof. dr. Marko Pogačnik i prof. dr. Alessandro De Magistris.

Od 2007. do 2013. sudjelovao je na IUAV-u kao Post-Doctoral Fellow na raznim istraživačkim projektima: najprije na istraživanju opusa talijanskog arhitekta Gina Vallea, zatim na projektu *Prefabbricazione e architettura in Italia dal dopoguerra agli anni '70*, i zatim na projektu *La Scienza delle costruzioni in Italia tra '800 e '900*.

Godine 2010., s prof. dr. Markom Pogačnikom, formirao je unutar IUAV-a istraživačku grupu «Baukunst – The Art of Building» (www.iuav.it/artecostruire). Grupa je dobila državna sredstva PRIN (*Progetti di ricerca di interesse nazionale*), u sudjelovanju sa sveučilištima Roma La Sapienza, Politecnico di Milano, Politecnico di Torino, Sveučilištem u Udinama, za istraživanje pod nazivom *Scienza e arte del costruire. Forma*

e struttura nell'architettura italiana del dopoguerra (Umjetnost i znanost gradnje. Oblik i konstrukcija u poslijeratnoj talijanskoj arhitekturi).

Od 2008. predavao je na Arhitektonskom fakultetu i na Fakultetu dizajna i teatra na IUAV-u kolegije «Storia dell'architettura contemporanea» (Povijest suvremene arhitekture) i «Storia dell'architettura teatrale» («Povijest arhitekture gledališta»), a od 2010. i na «Corso di Laurea Magistrale in Storia delle arti e conservazione dei beni artistici», na Sveučilištu Ca Foscari u Veneciji, gdje je predavao kolegij «Storia dell'architettura contemporanea».

U zimskom semestru 2012. godine bio je gostujući profesor na Arhitektonskom fakultetu u Ljubljani, dok je u proljeće 2012. godine boravio u Montrealu (Kanada), gdje je bio stipendist i gostujući istraživač (Visiting Scholar) na Canadian Center for Architecture, na temi istraživanja o metodologijama edukacije studenata na sovjetskom Vkhutemasu.

Uže su mu područje zanimanja ruska i sovjetska arhitektura, poslijeratna talijanska arhitektura i arhitektura u bivšoj Jugoslaviji – o tome je objavio nekoliko desetaka stručnih i znanstvenih radova u revijama, knjigama i enciklopedijama.

Ima hrvatsko i talijansko državljanstvo, a govori i piše na talijanskom, engleskom i slovenskom, dok čita i na ruskom i njemačkom jeziku.

PRIKAZ ZNANSTVENE, NASTAVNE, ODNOSNO STRUČNE DJELATNOSTI

a) Znanstvena djelatnost

Luka Skansi se bavi ponajprije proučavanjem ruske i sovjetske arhitekture, poslijeratne arhitekture u Italiji i arhitekture u bivšoj Jugoslaviji – o tome je objavio nekoliko desetaka stručnih i znanstvenih radova u revijama, knjigama i enciklopedijama (vidi priloženi popis objavljenih radova).

Osim povijesne i tematske kontekstualizacije specifičnih arhitektura i problema koje su predmet njegovih istraživanja, s metodološkog gledišta razvio je dva različita pogleda na arhitekturu. Sa jedne strane, s teoretskog i povijesnog aspekta, bavi se temom prostorne karakteristike arhitekture: tema njegove doktorske disertacije bio je razvoj i definicija prostora u umjetnosti i arhitekturi (*Raum, Raumkunst*) u njemačkoj estetskoj literaturi druge polovice 18. stoljeća, i utjecaj te literature na formaciji arhitekata i umjetnika mlade ruske avangarde prije Prvog svjetskog rata.

S druge strane, već godinama bavi se problematikom tektonike u arhitekturi, tj. odnosa između konstrukcije i arhitekturnog jezika. Tu analizu razvio je preko nekoliko istraživačkih projekata u kojim je sudjelovao kao Post-doktorski Fellow na IUAV-u: *Prefabbricazione e architettura in Italia dal dopoguerra agli anni '70*, i zatim na projektu *La Scienza delle costruzioni in Italia tra '800 e '900*. U sklopu zadnjeg projekta stvorio je prvi katalog talijanske poslijeratne arhitekture, koji je strukturiran, osim po kronološkim, tipološkim i autorskim kriterijama, po konstrukcijskim i tektonskim karakteristikama arhitekture. Database stvoren je na web-stranici sveučilišne biblioteke u Veneciji (atlante.iuav.it) i već se upotrebljava kao nastavni materijal u različitim školama arhitekture.

Luka Skansi je u nekoliko navrata boravio na znanstvenom usavršavanju u inozemstvu – 2004-05 u Moskvi (*Marhi, Moskva*), i 2012. kao Visiting Scholar u Kanadi (*CCA – Canadian Center for Architecture - Montreal*). Sudjelovao je na brojnim znanstvenim skupovima, među kojima su sljedeći bili međunarodni: *Architecture Utopia Realism*, 3>4 listopada 2013, Beograd; *Russian Emigré Culture: Conservatism or Evolution?*, Saarbrücken, 18>19 studenog 2011; *The Baroque in Architectural Culture, 1880-1980*, Rim, 20>22 veljače 2012; *Architektur und Staedtebau der Nachkriegsmoderne*, Berlin, 22-24 srpnja 2011; *Peter Behrens. Maestro di maestri*, Venecija, 19>23 travnja 2010; *La lezione di Aldo Rossi*, Cesena, 2008; *Conference of the European Network for Avant-Garde and Modernism Studies (EAM)*, 29-31 svibnja 2008.

b) Nastavna djelatnost

Svake akademske godine, od 2007, poslije obrane doktorata i početka Post-doktorske pozicije na venecijanskom Arhitekturnom fakultetu IUAV-u, Luka Skansi održava nastavu iz povijesti suvremene arhitekture (*Storia dell'architettura contemporanea*), gdje predaje od Piranesija i kasne arhitekture 18. stoljeća do poslijeratne arhitekture u Evropi. Sudjeluje i u pripremanju, provođenju i ocjenjivanju pismenih i usmenih ispita. Od akademske godine 2011. dvije godine za redom drži istoimeni kolegij na Fakultetu Povijesti umjetnosti i konzervatorstva na univerzitetu Ca Foscari u Veneciji (*Corso di Laurea Magistrale in Storia delle arti e conservazione dei beni artistici*). Od 2006. do 2010. godine predavao je Povijest arhitekture teatra (*Storia dell'architettura teatrale*) na Fakultetu Dizajna i Teatra (*Facoltà di Design e Arti, IUAV*). Dok je u zimskom semestru 2011/2012 bio gostujući profesor na Arhitektonskom fakultetu u Ljubljani, gdje je održao seminar *Science or Art of Building. Fragments of the history of contemporary architecture*. Trenutačno je mentor 4 magistarskih i jednog doktorskog rada.

Održao je nekoliko seminara na magistarskim i doktorskim studijima na temi Moskve i ruske arhitekture: seminar *Moscow as urban laboratory*, na Berlage Institutu u Rotterdamu (listopad 2005) u sklopu magistarskih seminara «Second Year Studio», seminar *Architettura a Mosca e San Pietroburgo. 1900-1935* na Doktorskoj školi IUAV-a (Scuola di Dottorato, Iuav). U 2005. godini, sa prof. dr. Marco De Michelisom, organizirao je na svom Doktorskom studiju prvi međunarodni seminar o Manfredu Tafuriju (*Rereading Manfredo Tafuri*) na kojem su sudjelovali Jean-Louis Cohen, Howard Burns, Deborah Howard, Andrew Leach, Detlef Mertens, Michael Hays.

U sklopu arhitekturnih radionica i ljetnih škola, radio je na *Venice Summer Academy 2008 "Studies on Typology"*, koje su organizirale Fakultet Bauwesen Dortmund i IUAV, i na *Workshop arhitekturne kompozicije* (od 2010 do 2012), na IUAV-u.

Održao je također nekoliko gostujućih predavanja u inozemstvu, na odsjecima za povijest arhitekture u Torinu, Milanu, i na Arhitektonskim fakultetima u Spittalu, Wroclawu, Kharkovu, Erevanu, Trstu, Udinama, Rimu.

c) Stručna djelatnost

Luka Skansi je od 2004. do 2006. radio za talijansko Ministarstvo kulture i umjetničke i arhitektonske baštine na katalogiziranju moderne arhitektonske baštine na području Furlanije i Veneta. Selekcionirao je i katalogizirao preko 350 objekata izgrađenih na tom teritoriju od 1945. do 1985., među kojima djela Carla Scarpe, Renza Piana, Gina Vallea, Alda Rossija, Marca Zanusa itd.

Od 2006. do 2012. sudjelovao je u brojnim istraživanjima za Bečku galeriju arhitekture *Architektur am Ringturm*, na temi arhitektonske produkcije istočne Evrope: sudjelovao je u katalogu izložbe o hrvatskoj arhitekturi u XX. stoljeću ("Avantgarde un Kontinuität: Kroatien-Zagreb-Adria", A. Stiller, V. Grimmer, 2007.), postavio je izložbu i uredio katalog o Arhitekturi u Sloveniji ("Slovenia. Masters and architectural culture", 2008), i sudjelovao je na izložbi o ukrajinskoj arhitekturi s esejom o Kharkowu i gradnji kompleksa Gosproma u dvadesetim godinama prošlog stoljeća.

Sudjelovao je aktivno u istraživačkom projektu *Unfinished Modernization*, pod vodstvom M. Murduljaša i V. Kulića i vodio sekciju o slovenskoj arhitekturi: na završnoj izložbi uredio je sekciju «Ukus» za *konstrukciju. Arhitektura i konstrukcijske figure u Sloveniji 1960-75*.

Piše za razne međunarodne arhitekturne revije: "Domus", "Casabella", "Abitare-Reader", "Il Giornale dell'architettura", "Architektur-Aktuell" (A), "Oris" (Hr), "Fabrications" (Australia), "Piranesi", "Art.Si" (Slo). O arhitekturi i urbanizmu piše povremeno za slovenski politički tjednik "Mladina" i talijanski mjesečnik "EAST Europe and Asia strategies". Član je redakcijskog odbora revije "Piranesi".

Autor je i nekoliko enciklopedijskih natuknica (vidi popis radova) u slijedećim talijanskim enciklopedijama: *Enciclopedia Novecento (Storia della civiltà europea)*, ur. Umberto Eco, 2008; *Dizionario di architettura del Novecento*, ur. Marco Biraghi i Alberto Ferlenga, 2012.

Sudjelovao u XII ediciji Biennala arhitekture u Veneciji, s Anom Kučan i Edwardom Robbinsom, u uređenju kataloga izložbe slovenskog nacionalnog paviljona "All Shades of Green – Vsi odtenki zelene"; unutar izložbe-kataloga bio je autor istraživanja o povijesti krajobrazne arhitekture u Sloveniji.

Popis znanstvenih radova

Znanstvena knjiga, monografija, ostalo

Znanstvena knjiga

P.-A. Croset, L. Skansi, *Gino Valle*, Electa, Milano 2010, 396 str. (tal.)
ISBN 9788837071721

L. Skansi, *Gino Valle. Deutsche Bank Italy Headquarters, Milano*, Electa, Milano 2009, 120 str.
(tal., eng.)
ISBN: 9788837073008

Poglavlje u zborniku radova sa znanstvenog skupa

Luka Skansi, *The "Restless Allure" of (Architectural) Form: Space and Perception between Germany, Russia and the Soviet Union*, in *The Baroque in Architectural Culture, 1880-1980*, ed. Andrew Leach, John Macarthur & Maarten Delbeke, University Penn State Press 2014, 82-114

Luka Skansi, *Learning from the good old Berlin*, in *Berlin. Visions, strategies and practices for the contemporary European metropolis. The Kent State Forum on the City*, Ed. Paola Giaconia, Giovanni Damiani, Thilo Folkerts, Kenn State University, Firenze 2014.

Luka Skansi, *Manfredo Tafuri and the critique of realism*, in "SAJ - Serbian Architectural Journal", special issue on "Architecture Utopia Realism", ed. Ljiljana Blagojević, 2014.

L. Skansi, *Myron Goldsmith e l'Italia*, u: *La concezione strutturale: ingegneria e architettura in Italia negli anni cinquanta e sessanta*, ur. P. Desideri, A. De Magistris, C. Olmo, M. Pogacnik, S. Sorace, Allemandi, Torino 2013, str. 129-143. (tal.)
ISBN 9788842222408

L. Skansi, *What is Artistic Form? Munich-Moscow 1900-1925*, u: *Russian Émigré Culture*, ur: Ch. Flamm, H. Keazor, R. Marti, Cambridge Scholars Publishing 2013.
ISBN 9781443851527

L. Skansi, *La Deutsche Botschaft di S.Pietroburgo, 1911-1923. Note su alcuni dettagli architettonici*, u: *Peter Behrens. Maestro di maestri*, ur. H. Frank, S. Malcovati, A. Moro, Libraccio Editore, Roma 2012, str. 75-80.
ISBN 9788897748014

L. Skansi, *Barok in ruska avantgarda. Problem prostora v teoriji umetnosti in v ruski arhitekturi prvih dvajsetih let 20. stoletja*, u: *Arhitekturna zgodovina*, ur. R. Novak Klemenčič, M. Klemenčič, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani – Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Ljubljana 2011, str. 126-135.
ISBN 9789612374372

U. Barbisan, M. Pogacnik, L. Skansi, *Brief considerations on the Accademia Bridge in Venice*, u: IABSE Symposium Venice 2010: Large structures and infrastructures for environmentally constrained and urbanised areas, International Association for Bridge and Structural Engineering, Zurich, 2010, pp. 810-811.

M. De Miranda, M. Pogacnik, L. Skansi, *Bridges in Venice – Architectural and Structural Engineering Aspects*, u: IABSE Symposium Venice 2010: Large structures and infrastructures for environmentally constrained and urbanised areas, International Association for Bridge and Structural Engineering, Zurich, 2010, pp. 812-815.

L. Skansi, *“Ornamento e delitto”: un film di Aldo Rossi, Gianni Braghieri, Franco Raggi*, u: *La lezione di Aldo Rossi*, ur. A. Trentin, Bononia University Press, Bologna 2008, str. 260-265. ISBN 9788873953234

Poglavlje u znanstvenoj knjizi

Luka Skansi, *Nella bottega di Provino*, in *Nani Valle architetto*, ed. Serena Maffioletti, Anna Bellavitis, Poligrafo, Padova 2014.

Luka Skansi, *Semplici telai. La costruzione a telaio in Italia tra realismo e astrazione*, in *Studi in onore di Richard Schofield*, ed. Orietta Lanzarini, Jessica Gritti, Maddalena Basso, Campisano, Roma 2014.

L. Skansi, *Giuseppe Donadon e la “palazzina” italiana*, u: *Prove di volo, Architetture per la città moderna (1948-68)*. Giovanni Donadon, katalog izložbe, Giavedoni, Pordenone 2013, str. 67-81. (tal.) ISBN 9788898176021

L. Skansi, *Fragmente einer Hauptstadt. Kharkow und das Gosprom-Gebäude*, u: *Ukraine: Städte_Regionen_Spuren*, katalog izložbe, Müry Salzmann Verlags Salzburg, 2012, str. 136-147. (njem.) ISBN 9783990140604

L. Skansi, *L’ambasciata tedesca di S. Pietroburgo di Peter Behrens*, u: *Porre un limite all’infinito errore. Saggi in onore di Cristoph Thoenes*, ur. A. Brodini, G. Curcio, Roma 2012, str. 213-224. (tal.) ISBN 9788888168524

L. Skansi, *I progetti di Carlo Scarpa per il Teatro Carlo Felice (1963-1977)*, u: *Carlo Scarpa. Progetti per il teatro*, ur. V. Zanchettin, E. Valente, MAXXI architettura, Electa, Roma 2010, pp. 33-44. (tal.) ISBN 9788837075859

L. Skansi, *Space and the City. Notes on a Tradition in Slovenian Architectural Culture*, u: *Vsi odtenki zelene / All Shades of Green*, Katalog Republike Slovenije na XII Arhitekturnom Biennalu u Veneciji, ur. A. Kučan, E. Robbins, L. Skansi, Muzej in galerije mesta Ljubljana 2010; str. 40-67 (slo., eng.) ISBN: 9789616509244

L. Skansi, *Towards a generation without masters*, u: *Slowenien. Masters und Szene / Slovenia. Masters and architectural culture*, katalog izložbe, ur. A. Stiller, L. Skansi, Pustet Verlag, Salzburg, 2008; str. 116-125. (njem., eng.) ISBN: 9783702505905

L. Skansi, *Il gioco dei sovvertimenti. Il progetto del gruppo MVRDV*, u: *Un grattacielo per la Spina. Torino, 6 progetti per una centralità urbana*, ur. M. Comba, C. Olmo, M. Di Robilant, Allemandi, Torino 2007, pp. 93-99. (tal.) ISBN 9788842214991

L. Skansi, *Die Moderne: Zagreb un Wien*, u: *Avantgarde un Kontinuität: Kroatien-Zagreb-Adria*, katalog izložbe, ur. V. Grimmer, A. Rusan, Pustet Verlag, Salzburg 2007, str. 20-45. (njem.) ISBN 9783702505608

Prevod: *Modernity. Zagreb and Vienna*, u: *Continuity of the avant-garde. Fragments of croatian architecture from modernism to 2007*, katalog izložbe, ur. V. Grimmer, A. Rusan, Arhitektst, Zagreb 2008, str. 20-45. (eng.) ISBN 9789536888085

Uredništvo znanstvene knjige

ur. A. Kučan, E. Robbins, L. Skansi, *Vsi odtenki zelene / All Shades of Green*, Katalog Republike Slovenije na XII Arhitekturnom Biennalu u Veneciji, Muzej in galerije mesta Ljubljana 2010; sa esejem *Space and the City. Notes on a Tradition in Slovenian Architectural Culture*, str. 40-67 (slo., eng.) ISBN: 9789616509244

ur. A. Stiller, L. Skansi, *Slovenien. Meisters und Szene / Slovenia. Masters and architectural culture*, katalog izložbe, Pustet Verlag, Salzburg, 2008; sa esejem *Towards a generation without masters*, str. 116-125. (njem., eng.) ISBN: 9783702505905

Međunarodni projekt: koordinator/suradnik

2010-2012. Ministarstvo znanosti Republike Italije: "PRIN: Progetti di rilevanza e interesse nazionale. Naslov istraživanja: *Arte e scienza del costruire. Forma e struttura nella ricerca architettonica italiana del secondo dopoguerra*. Voditelj prof. C. Olmo (Politecnico di Torino). Uloga: suradnik, Post-doc Researcher, vođa projekta *Atlante dell'architettura italiana degli anni '50 e '60: figure, forme, tecniche costruttive* (atlante.iuav.it)

2011-2013. EU fond *Culture 2000* – projekt *Unfinished Modernization. Architecture in Socialist Jugoslavia*, ur. M. Mrduljaš, V. Kulić. Uloga: vođa istraživačke grupe "Structural figures in Slovenia".

Plenarno predavanje

Predavanje *I modernismi e la questione nazionale: il problema dell'identità nell'architettura slovena del '900*, Politecnico di Milano, 28 siječanj 2008.

14-15 studeni 2007. Politecnico di Milano, Triennale di Milano. Seminario internazionale *1968 e d'intorni*, ur. A. De Magistris. Predavanje: *Rem Koolhaas, il "fascista annoiato"*.

24 studeni 2006, seminario internazionale "Città e rivoluzione. Sviluppi della ricerca storiografica sull'architettura, l'urbanistica, la città e la cultura urbana della Russia del Ventesimo secolo", ur. A. de Magistris, Facoltà di Architettura di Torino. Predavanje: *Formalismo. Autonomia. Spazialità. Russia-Urss 1900-1923*.

Rad u časopisu izvan kategorija A i A1

Radovi objavljeni u časopisima kategorije B, prema bazi podataka *Avery Index of Architectural Periodicals*, Iconda:

L. Skansi, *Renovation, Italian Style – Ristrutturare lo stile italiano. Park Associati, ristrutturazione dell'edificio per uffici La Serenissima a Milano*, u: "Piranesi", 32, 2013, str. 22-29. (tal., eng.)

L. Skansi, *A heroic vertical achievement – Herojski vertikalni podvig, Torre Porta Nuova, Arsenale, Benetke*, u: "Piranesi", 31, 2012, str. 34-45. (tal., eng.)

L. Skansi, *Francesco Dal Co. On measures and circumstances – Sulle misure e sulle circostanze*, u: "Piranesi", 30, 2012, str. 34-45. (tal., eng.)

L. Skansi, *La responsabilità di un landmark. Cino Zucchi Architetti e Park Associati: Complesso Salewa, Bolzano*, u: "Domus", 951, listopad 2011, str. 46-53. (tal., eng.)

L. Skansi, *"An Old Lady; but still in Good Shape". Gino Valle and Zanussi headquarters (1958-61)*, u: "Piranesi", 28, 2010, str. 6-21. (tal., eng.)

L. Skansi, *Tadao Ando. Punta della Dogana – François Pinault Foundation*, u: "Architektur.Aktuell", 354, rujan 2009, str. 8-10. (njem.)

L. Skansi, *L'eccezione e la regola. Centro polifunzionale a Padova di Aurelio Galfetti*, u: "Casabella", 775, ožujak 2009, str. 42-53. (tal., eng.)

L. Skansi, *Bevk-Perović – un profilo*, u: "Casabella", 771, studeni 2008, str. 18-47. (tal., eng.)

L. Skansi, *Giovanni Michelucci and the Church of St. John the Baptist, Arzignano (Vicenza)*, u: "Piranesi", 26, 2008, str. 22-29 (tal., eng.)

L. Skansi, *Rem Koolhaas' «historical project»: Delirious New York*, u: "Oris", 19, veljača 2003, str. 151-162 (hrv., eng.)

L. Skansi, *Il recinto. La nuova Deutsche Bank di Gino Valle*, u: "Casabella", 757, srpanj-kolovoz 2007, str. 38-47. (tal., eng.)

L. Skansi, *Form, Style, History, Autonomy: Ritm v arhitekturi*, u: "Fabrications. The Journal of the Society of Architectural Historians, Australia and New Zealand", University of Queensland Press, Brisbane, 17, 2, 2007, str. 26-49.